

fig til den Afgjørelse, som fandt Sted ved den sidste Afstemning over Sagen i Folkethinget — Noget, som jeg dog, som antydet, ikke haaber, at man vil — saa vil Sagen heller ikke kunne føres igjennem efter den Stilling, som Ministeren har indtaget overfor samme, idet Vedtagelsen af dette Forslag vil medføre, at Regjeringen ikke vil være istand til at indstille Lovforslaget til Stadfæstelse. Det er altsaa kun under Forudsætning af, at man her, uden at gaa ind paa en nøie Drøftelse af Enkelthederne, kan slutte sig til den Ordning af Sagen, som er givet i Udvælgets Mindretals Forslag i det andet Thing, at der er nogen Udsigt til, at Sagen vil kunne blive gennemført i denne Samling. — Og nu skal jeg vel fuldstændig erkjende, at der allerede i selve Ministeriets Forslag kan være Punkter, hvorom flere Medlemmer kunne være Tvivl og det begrundet Tvivl. Det er jo nemlig nok først efter Forhandling med Mænd, som ifølge deres hele Stilling have en ganske anderledes indtrængende Kjendskab til disse Forhold end jeg, at Lovforslaget er kommet frem, og det er ogsaa derfor, at jeg har holdt mig overbevist om, at det i det Væsentlige maatte erkjendes for at indeholde en god og brugbar Ordning af det lærde Skolevæsen. Men ogsaa under denne Forhandling viste der sig, saaledes som det er oplyst i Motiverne til Lovforslaget, Tvivl ialfald med Hensyn til enkelte Punkter, og det er jo da ikke usandsynligt, at en saadan Tvivl kan være tilstede ligeledes hos cerede Medlemmer her baade paa disse og paa andre Punkter. Og paa samme Maade ville jo ogsaa de Forandringer, som ere foretagne fra det oftere nævnte Mindretals Side, vistnok kunne frembyde Stof til Tvivl og til forskjellige Meninger heri Thinget. Men ligeoverherfor kunde jeg dog gjøre en almindelig Bemærkning, imod hvis Rigtighed man neppe vil gjøre nogen Indsigelse, og det er den, at det neppe paa dette Omraade vil være muligt at naa til nogen Ordning, udenat der med Hensyn til mange enkelte, mere og mindre væsentlige Punkter vil blive Tvivl, og det maasse endog temmelig stærkt Tvivl, tilbage. Selv om Sagen stillede sig saaledes, at det kun var Ministeren selv, paa hvem det beroede

at træffe en Ordning efter en endnu udførligere og længere Forhandling med de forskjellige Skolemænd, hvis Mening i Sagen væsentligst maatte komme i Betragtning, saa vilde der dog upaatvivlelig ikke kunne tilbetringes noget Resultat, udenat der baade af de Udenforstaaende og i Forholdene mindre Sagkyndige og tillige af dem, der maatte betragtes som egentlig Sagkyndige, vilde blive reist Tvivl om Indsigelser mod forskjellige Punkter. Dette vilde, som sagt, upaatvivlelig finde Sted, selv om Ordningen af Sagen var albeles overladt til Ministeren. Stillingen er jo nu imidlertid en anden, nemlig den, at Sagen er bragt ind og efter min fulde Overbevisning maatte bringes ind for den lovgivende Magt, inden Grundtrækkene for den nye Ordning kunde fastlaas. Men det maa dog nu vistnok erkjendes, at en længere fortsat Forhandling let kunde, ja at en saadan endog netop maasse uundgaaelig vilde føre til, at der idetmindste paa nogle Punkter komme Bestemmelser ind, som kom til at staa meget i Strid med de Anskuelser, som næredes af de fleste i og for sig kompetente Mænd. Dette vil, som sagt, let blive den uundgaaelige Lov for et Forslag til en saadan Lov som en Skolelov, naar det skal behandles af de repræsentative Forsamlinger. Dette Hensyn mener jeg nu bør komme i væsentlig Betragtning, forsaavidt der her er Spørgsmaal om, hvorvidt man skal gaa ind paa at tage en Beslutning om at vedtage en vis foreslaaet Ordning, selv om man ogsaa med Hensyn til enkelte Punkter deraf maatte være af den Mening, at det kunde være anderledes og bedre ordnet.

Men der er dog endnu en anden Betragtning, som jeg til Slutningen vil fremhæve, der efter min Mening maa tilflynde til at træffe den endelige Ordning af denne Sag, saasnart som man i det Hele taget tror, at det kan findes, at den derved bliver afsluttet paa en forsværlig Maade. Allerede da jeg for 12 Aar siden forlod min daværende Stilling som Minister for Kirke- og Undervisningsvæsenet, var det min Overbevisning, at der i høj Grad var Opfordring tilstede til at tilbetringes en saadan forandret